

V Bruseli 19. 10. 2023
COM(2023) 632 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

COSME

Program pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP na obdobie 2014 – 2020

Monitorovacia správa za rok 2020

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Činnosti a výsledky za rok 2020.....	3
2.1. Špecifický cieľ A: prístup k financiam	4
Kapitálový nástroj pre rast v rámci programu COSME (EFG).....	4
Nástroj na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME.....	5
Sprievodné opatrenia (prieskumy, informačné nástroje, komunikačné materiály a podujatia)	5
2.2. Špecifický cieľ B: prístup na trhy	5
Sieť Enterprise Europe Network.....	6
Medzinárodné poradenské centrá pre MSP pre práva duševného vlastníctva (Čína, juhovýchodná Ázia, Latinská Amerika a India).....	6
Centrum pre priemyselnú spoluprácu medzi EÚ a Japonskom.....	7
Verejné obstarávanie.....	7
2.3. Špecifický cieľ C: zlepšenie rámcových podmienok a zvýšenie konkurencieschopnosti	8
Klaster	8
Vyslanci pre MSP, zhromaždenie MSP a online odborné školenie v rámci webového samitu v Lisabone.....	9
EU Open for Business – nový kompas pre MSP	9
2.4. Špecifický cieľ D: podpora podnikania a podnikateľskej kultúry	10
3. Podporné opatrenia a administratívne výdavky	10
4. Príspevok k plneniu cieľov v oblasti klímy, udržateľného rozvoja, digitalizácie a rodovej rovnosti	11
5. Závety	12
Príloha 1– Plnenie rozpočtu programu COSME na rok 2020.....	15
Príloha 2 – Informácie o krajinách.....	16
Príloha 3 – Príklady projektov a dosiahnutých úspechov	20
Príloha 4 – Príspevok k plneniu cieľov v oblasti klímy, udržateľnosti, digitalizácie a rodovej rovnosti	22

1. Úvod

COSME je program EÚ zameraný na zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov, a to najmä malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“)¹. Vytvára pridanú hodnotu tým, že sa zaoberá nadnárodnými problémami a zlyhaniami trhu prostredníctvom štyroch špecifických cieľov:

1. zlepšenie **prístupu MSP k financiám** v podobe kapitálu a dlhových financií (aspoň 60 % z celkového rozpočtu na obdobie 2014 – 2020);
2. zlepšenie **prístupu na trhy** v rámci EÚ a mimo nej (21,5 %);
3. zlepšenie **rámcových podmienok** a zvýšenie **konkurencieschopnosti** pre podniky vrátane MSP (11 %);
4. podpora **podnikania** (2,5 %).

Program COSME venoval pozornosť aj iným prioritám v rámci stratégie Európa 2020,² ako je pomoc MSP pri využívaní výhod vyplývajúcich z inovácie, prístupu k zručnostiam a odbornej príprave, ako aj úloha, ktorú môžu MSP zohrávať v oblasti sociálnej súdržnosti (prostredníctvom podpory sociálnej ekonomiky, mladých podnikateľov a podnikateľiek).

Medzi programom COSME a ďalšími programami EÚ týkajúcimi sa MSP vznikli mnohé synergie. Jedným z príkladov sú finančné nástroje COSME, ktoré sa realizovali v úzkej spolupráci s Európskym fondom pre strategické investície (EFSI)³ a finančnými nástrojmi programu Horizont 2020⁴. Sieť Enterprise Europe Network vytvorila synergie s rôznymi programami EÚ vrátane programu Horizont 2020 na účely poskytovania služieb a získania odbornej prípravy. Zároveň funguje dobrá spolupráca medzi medzinárodnými poradenskými centrami a asistenčnými službami podporovanými v rámci iných programov EÚ. Ďalším príkladom je nástroj na monitorovanie vyvinutý v rámci „iniciatív pre zastavené prostredie“, ktorý uľahčuje monitorovanie stavebných činností v rámci národných plánov obnovy a odolnosti.

V pracovnom programe na rok 2020 sa dosiahol pokrok vo vykonávaní jedného z hlavných odporúčaní vyplývajúcich z priebežného hodnotenia⁵ programu COSME: potreba zamerať sa na väčšie strategické opatrenia a zároveň v rámci programu zachovať určitú flexibilitu na účel testovania nových nápadov. V rámci rozpočtu na rok 2020 sa podporuje najmä niekoľko väčších akcií pre klastre.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1287/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program pre konkurencieschopnosť podnikov a malé a stredné podniky (COSME) (2014 – 2020) a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1639/2006/ES (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 33).

² Stratégiu „Európa 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“ schválila Európska rada v júni 2010. Pozri: <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a>.

³ Nástroj na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME (LGF) bol už niekoľkokrát navýšený Európskym fondom pre strategické investície (EFSI). Dôvod bol ten, že zdroje dostupné v rámci nástroja COSME LGF nepostačovali na uspokojenie trhového dopytu na financovanie MSP (t. j. celkového počtu žiadostí, ktoré Európsky investičný fond prijal od finančných sprostredkovateľov). Zdroje z kapitálového nástroja pre rast v rámci programu COSME (EFG) sa používajú na investovanie až po vyčerpaní dostupnej investičnej kapacity časti kapitálového nástroja EFSI určenej pre expanziu a rast.

⁴ Nástroj na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME (LFG) je súčasťou jediného dlhového finančného nástroja EÚ pre rast, výskum a inováciu podnikov z EÚ, spolu s nástrojom záruk InnovFin pre MSP zriadeným v rámci programu Horizont 2020. Kapitálový nástroj pre rast v rámci programu COSME (EFG) je súčasťou jediného kapitálového finančného nástroja pre rast, výskum a inováciu podnikov z EÚ, spolu s kapitálovým nástrojom určeným pre počiatočnú fázu rozvoja v rámci programu Horizont 2020 (nástroj InnovFin MSP rizikový kapitál).

⁵ <https://data.europa.eu/doi/10.2873/87360>.

Okrem 27⁶ členských štátov EÚ sa do programu COSME v roku 2020 zapojili tieto krajiny: Albánsko, Arménsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Island, Kosovo⁷, Moldavsko, Severné Macedónsko, Srbsko, Turecko a Ukrajina⁸.

Táto správa poskytuje prehľad o vykonávaní akcií programu COSME financovaných z rozpočtu EÚ na rok 2020, ako sa požaduje v nariadení o programe COSME. Uvádzajú sa v nej aj podporné opatrenia a administratívne výdavky vo vzťahu k politike MSP financovanej z rozpočtu na rok 2020. Ide o poslednú formálnu monitorovaciu správu týkajúcu sa programu COSME, no interné monitorovanie prebiehajúcich akcií bude naďalej pokračovať. Za celkové vykonávanie programu COSME zodpovedá Komisia. Správu finančných nástrojov (v rámci špecifického cieľa 1) delegovala na Európsky investičný fond (EIF). Opatrenia v rámci špecifických cieľov 2, 3 a 4 programu boli delegované najmä na Výkonnú agentúru pre malé a stredné podniky (EASME)⁹. Určité analytické činnosti a činnosti spojené s referenčným porovnaním boli takisto nepriamo riadené medzinárodnými organizáciami.

Mnohé projekty z tohto finančného roka boli do určitej miery ovplyvnené **krízou spôsobenou ochorením COVID-19**. Projekty, ktorých súčasťou boli podujatia a osobná spolupráca, prešli v prípade, že to bolo možné, na online komunikačné kanály a niektoré podujatia a činnosti boli zrušené alebo odložené¹⁰. V mnohých prípadoch sa prechod na virtuálne podujatia osvedčil a pokračovalo sa v ňom aj pri ďalších akciách. V niektorých prípadoch však online podujatia a komunikačné kanály obmedzovali možnosti hlbšej spolupráce¹¹.

2. Činnosti a výsledky za rok 2020

Celkový plánovaný rozpočet na program COSME v rokoch 2014–2020 (sedem rokov) predstavoval 2,3 miliardy EUR vrátane administratívnych nákladov. Plánovalo sa, že finančné záväzky sa budú postupne zvyšovať až do roku 2020, ktorý je záverečným rokom programu. Na každý rok Komisia schválila ročný pracovný program so sprievodnými podpornými opatreniami.

Rozpočet programu COSME sa plnil prostredníctvom štyroch rozpočtových riadkov obsahujúcich rozpočtové prostriedky uvedené v príslušnom revidovanom rozhodnutí o financovaní na rok 2020¹² a v rozhodnutí o financovaní podporných opatrení¹³. Po pripočítaní

⁶ Spojené kráľovstvo prestalo byť členským štátom EÚ 31. januára 2020. Prijímatelia zo Spojeného kráľovstva, ktorí sa zúčastňovali na akciách financovaných z rozpočtu EÚ na rok 2019 alebo z predchádzajúcich rokov, sa naďalej zúčastňovali programu až do ukončenia týchto akcií a bola im umožnená účasť na programe COSME až do konca prechodného obdobia (31. decembra 2020).

⁷ Týmto označením nie sú dotknuté stanoviská k otázke štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

⁸ V tejto správe sa poskytujú niektoré informácie o krajinách v súvislosti s akciami, ktoré zahŕňali prijímateľov z rozsiahlej geografickej oblasti. Kritériá výberu v prípade grantov programu COSME a akcie v oblasti obstarávania boli vo všeobecnosti zamerané na iné ako zemepisné kritériá, napr. na súlad s cieľmi akcie a kvalitu návrhov/ponúk. Dôležitý bol aj európsky rozmer. Väčšina akcií programu COSME nemala dostatočný rozpočet na to, aby pokryla rozsiahlu geografickú oblasť oprávnených krajín. V takých prípadoch sa v tejto správe informácie o danej krajine neuvádzajú.

⁹ Od 1. apríla 2021 je tento orgán známy pod názvom „Výkonná agentúra pre Európsku radu pre inováciu a MSP (Eismea)“. V tejto správe sa používa pôvodný názov EASME.

¹⁰ Napríklad udelenie ocenenia Európske hlavné mesto inteligentného cestovného ruchu pre rok 2021 sa zrušilo, pretože výberová porota sa nedokázala zistiť podľa plánu. Niekoľko podujatí v juhovýchodnej Ázii vrátane podujatia zameraného na nadväzovanie kontaktov medzi klastrami v Singapure sa odložilo vzhľadom na mimoriadne prísne sanitárne/cestovné obmedzenia.

¹¹ V rámci misií európskej sociálnej ekonomiky sa napríklad dosiahli dobré výsledky, ale zainteresované strany uviedli, že kvalita/hĺbka spolupráce v rámci virtuálnych podujatí bola obmedzená.

¹² C(2020) 7044 final: [DocsRoom – Európska komisia \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/docsroom-external/index.cfm?id=39189).

¹³ C(2020) 6322 final: [DocsRoom – Európska komisia \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/docsroom-external/index.cfm?id=39189).

príspevkov z krajín mimo EÚ, nevyužitých rozpočtových prostriedkov z predchádzajúceho programového obdobia a rôznych presunov disponibilný rozpočet na rok 2020 vyzeral takto:

- a) rozpočtový riadok 02 01 04 01 na administratívne výdavky: 3 619 046 EUR;
- b) rozpočtový riadok 02 01 06 01 na fungovanie agentúry EASME: 10 330 544 EUR;
- c) rozpočtový riadok 02 02 01 na všetky ostatné operačné výdavky: 136 538 959 EUR;
- d) rozpočtový riadok 02 02 02 na prístup k financiám na operačné výdavky: 290 041 750 EUR.

V rozhodnutí o financovaní podporných opatrení sa stanovil príspevok vo výške 8 000 000 EUR uvedený v rozpočtovom riadku 02 02 01 všeobecného rozpočtu EÚ na rok 2020.

V priemere 25 % činností programu COSME v rámci operačného rozpočtu bola poverená agentúra EASME¹⁴. Vykonávaním finančných nástrojov bol poverený EIF (pozri ďalej v texte).

Ročný rozpočet programu COSME na rok 2020 bol vo výške 440 530 299 EUR. Celkovo sa z tohto rozpočtu pridelilo 99 %, pričom výška plnenia v prípade platieb dosahovala priemernú úroveň 98 %.

2.1. Špecifický cieľ A: prístup k financiám

V nariadení o programe COSME sa uvádza, že minimálne 60 % celkového rozpočtu programu by sa malo prideliť na finančné nástroje na roky 2014 – 2020. Počas programového obdobia 2014 – 2020 sa na finančné nástroje celkovo pridelilo 1,6 miliardy EUR, čo je mierne nad úrovňou 60 % celkového rozpočtu programu COSME.

Na finančné nástroje a sprievodné opatrenia vrátane účasti EZVO a krajín mimo EÚ sa v roku 2020 pridelilo 290 041 750 EUR.

Na nástroj na poskytovanie záruk za úvery (LGF) sa vyčlenilo 275 952 802 EUR a na kapitálový nástroj pre rast (EFG) 13 100 000 EUR. V roku 2020 predstavovali tieto prostriedky 66 % rozpočtu programu COSME.

Kapitálový nástroj pre rast v rámci programu COSME (EFG)

Nástroj COSME EFG je určený na investície do fondov rizikového kapitálu, ktoré poskytujú rizikový kapitál a mezanínové financovanie pre MSP vo fáze expanzie a rastu. Celková suma viazaná pre EFG z rozpočtu na rok 2020 predstavovala 13,1 milióna EUR. Ku koncu roka 2021 bolo podpísaných celkovo 23 dohôd o poskytnutí finančných prostriedkov týkajúcich sa nástroja COSME EFG¹⁵ a celková výška príspevku EÚ vyčleneného z rozpočtu programu COSME v rokoch 2014 – 2020 pre finančných sprostredkovateľov bola 323 miliónov EUR. V rámci týchto dohôd sa prostredníctvom nástroja COSME EFG poskytnú investície vo výške 2,6 miliardy EUR^{16 17} pre 346 oprávnených MSP v štádiu expanzie a rastu, čo viedlo k odhadovaným celkovým investíciám vo výške 4,9 miliardy EUR.

¹⁴ SEC(2013) 493 final: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493(01)).

¹⁵ Z uvedených dohôd sa 16 týkalo fondov rastu a expanzie a sedem sa vzťahovalo na viacfázové fondy v kombinácii s kapitálovým nástrojom Innovfin určeným pre počiatočnú fázu a zriadeným v rámci programu Horizont 2020.

¹⁶ EIF investuje do súkromne spravovaných sprostredkovateľských fondov rizikového kapitálu, ktoré realizujú kapitálové investície do MSP. Keďže EIF má pokyny investovať spolu s ostatnými investormi, ktorí takisto investujú do takýchto fondov za rovnakých podmienok, finančným príspevkom EÚ z programu COSME sa aktivuje dostupnosť ďalšieho investičného financovania do tohto fondu rizikového kapitálu. Mobilizované finančné prostriedky vo výške 2,6 miliardy EUR predstavujú celkové finančné prostriedky sprístupnené v rizikových fondoch, do ktorých EIF investoval. Po tretie, tieto investície mali multiplikačný účinok, ktorý stimuloval ďalšie investície. Multiplikačný účinok sa odhaduje na základe metodiky na výpočet multiplikátora EIF-EFSI pre kapitál (napr. 1,9 EUR mobilizovaných investícií za 1 EUR mobilizovaného financovania), čo znamená mobilizované investície vo výške 4,9 miliardy EUR.

Do konca roku 2021 sa z celkových investícií vo výške 2,6 miliardy EUR poskytnutých z rozpočtu programu COSME na roky 2014 – 2020 v 28 krajinách investovalo 25 % v Nemecku, 19 % vo Francúzsku a 15 % v Spojenom kráľovstve.

Počas tohto obdobia nástroj COSME EFG prispel aj k programu celoeurópskeho fondu fondov rizikového kapitálu (VentureEU), ktorý bol spustený v roku 2017 s cieľom odstraňovať prekážky v oblasti financovania rizikového kapitálu v EÚ.

Nástroj na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME

Vzhľadom na nepretržitý vysoký dopyt na trhu sa dostupné rozpočtové prostriedky nástroja COSME LGF (ktoré boli v rokoch 2014 – 2020 vyššie než 1,2 miliardy EUR) niekoľkokrát zvýšili zo špecializovaného nástroja pre MSP Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI). Celkové navýšenie pre roky 2014 – 2022 predstavuje takmer 1,5 miliardy EUR. Vďaka tomu sa mohlo pokračovať v zrýchlenom zavádzaní financovania transakcií MSP s vyšším rizikom so zárukou EÚ. Navýšenie prostriedkov fondu EFSI sa použilo na podporu transakcií súvisiacich s pokračovaním pilotného projektu v oblasti digitalizácie, ktorý bol spustený v roku 2019 s cieľom umožniť finančným sprostredkovateľom, aby poskytovali širšiu a komplexnejšiu dlhovú podporu MSP pri digitálnej transformácii. Vďaka tomuto navýšeniu prostriedkov bolo takisto možné reagovať na vypuknutie ochorenia COVID-19 a jeho hospodársky vplyv v roku 2020 a nasledujúcich rokoch.

Do konca roku 2021 sa podpísalo 154 dohôd o (proti-)záruke so 128 finančnými sprostredkovateľmi (podpornými inštitúciami, záručnými spoločnosťami, komerčnými bankami a lízingovými spoločnosťami). Na ich základe EÚ poskytla príspevky vo výške takmer 2,6 miliardy EUR, pričom 2,5 miliardy EUR pochádzalo z kombinovaných zdrojov COSME/EFSI.

Na základe týchto dohôd nástroj COSME LGF poskytol záruky a protizáruky finančným sprostredkovateľom v 33 krajinách (v 26 členských štátoch a siedmich ďalších krajinách zúčastňujúcich sa na programe COSME). Podporilo sa tak poskytnutie finančnej podpory vo výške 50 miliárd EUR pre viac než 800 000 MSP v týchto krajinách (pozri prílohu 2).

Sprievodné opatrenia (prieskumy, informačné nástroje, komunikačné materiály a podujatia)

Na sprievodné opatrenia bolo vyčlenených 0,8 milióna EUR. Tieto opatrenia zahŕňali propagačné a komunikačné činnosti, ako aj prieskum SAFE. V **prieskume SAFE o prístupe podnikov k finančným prostriedkom** sa poskytujú informácie o finančnej situácii, potrebách financovania, prístupe k financovaniu a očakávaniach MSP. Prieskum je veľmi užitočný pre tvorbu politík na úrovni EÚ založenú na dôkazoch, pričom ho využívajú členské štáty, analytici, akademická obec a iné zainteresované strany. V roku 2020 sa do prieskumu zapojilo takmer 17 000 firiem v 36 krajinách¹⁷.

2.2. Špecifický cieľ B: prístup na trhy

V nariadení o programe COSME sa uvádza, že orientačne 21,5 % z celkového rozpočtu na roky 2014 – 2020 by sa malo prideliť na uľahčenie prístupu na trhy. V roku 2020 sa

¹⁷ V nariadení o programe COSME boli naplánované investície od 2,6 miliardy EUR do 3,9 miliardy EUR do 360 až 540 MSP. Do roku 2021 sa vynaložili investície vo výške 2,6 miliardy EUR do 346 MSP a nástroj COSME EFG má trvať až do ukončenia posledných operácií, t. j. do 31. decembra 2034. Pri vykonávaní cieľov sa zohľadnili špecifické výzvy plnenia tohto finančného nástroja. Išlo o tieto výzvy: i) priorita operácií v krajinách mimo EÚ, ktoré sa zúčastňujú na programe COSME, a skutočnosť, že dopyt po investíciách je v týchto krajinách nižší, a ii) čas potrebný na podpísanie dohôd s fondmi, čo si najprv vyžaduje dokončenie procesov komplexnej hĺbkovej analýzy a získavania finančných prostriedkov.

¹⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43872?locale=sk>.

na tento špecifický cieľ pridelo 85 miliónov EUR, čo predstavovalo okolo 19,3 % celkového rozpočtu programu COSME na daný rok.

Sieť Enterprise Europe Network

Sieť Enterprise Europe Network (EEN) poskytuje MSP vysokokvalitnú podporu v oblasti inovácií, nadväzovania partnerstiev a internacionalizácie, čím podporuje ich rast, odolnosť a konkurencieschopnosť. **Služby siete EEN poskytnuté v roku 2021 boli spolufinancované z rozpočtu programu COSME na rok 2020.** Sieť pôsobila vo všetkých 27 členských štátoch EÚ a v iných krajinách, ktoré sa zúčastňujú na programe COSME¹⁹. Sieť zároveň naďalej vyvíjala a expandovala nové služby s cieľom podporiť MSP v ich snahe o digitalizáciu a dosiahnutie udržateľnosti. Keďže pandémia COVID-19 naďalej ovplyvňovala obchodné činnosti, sieť EEN preukázala svoju schopnosť prispôsobiť svoje služby tak, aby pomáhala MSP riešiť nové výzvy a využívať nové príležitosti. Sieť čoraz aktívnejšie pomáhala MSP riešiť narušenia hodnotových reťazcov a zvyšovať ich odolnosť.

Výsledky činnosti siete EEN v roku 2021 (spolufinancovanej v rámci rozpočtu na rok 2020)

- Sieť EEN poskytla poradenské podporné služby 37 925 MSP.
- Služby siete EEN v oblasti vytvárania partnerstiev pomohli klientom z radov MSP zo všetkých krajín siete uzavrieť v roku 2021 viac ako **2 592** medzinárodných partnerských dohôd so zahraničnými spoločnosťami.
- Poradenské podporné služby siete EEN pomohli viac než 7 000 klientom ročne zlepšiť ich konkurencieschopnosť a inovácie na európskej úrovni.
- Digitálne služby siete EEN využilo 20 miliónov MSP.

V odpovediach na prieskum spokojnosti klientov EEN v roku 2021²⁰ potvrdilo svoju spokojnosť so službami siete EEN 92 % respondentov.

Medzi sieťou EEN a programom Horizont 2020 existovali silné synergie, vďaka čomu sieť získala finančné prostriedky na poskytovanie ďalšieho špecificky vymedzeného súboru inovačných služieb pre MSP (nad rámec služieb EEN poskytovaných v rámci programu COSME)²¹. Generálne riaditeľstvo Komisie pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP (GR GROW) a agentúra EASME spolupracovali aj na širokej škále programov EÚ zameraných na riadenie a koordináciu siete EEN a súvisiacu odbornú prípravu.

Medzinárodné poradenské centrá pre MSP pre práva duševného vlastníctva (Čína, juhovýchodná Ázia, Latinská Amerika a India)

Medzinárodné poradenské centrá pre MSP pre práva duševného vlastníctva podporujú MSP v ich snahe o internacionalizáciu tým, že im poskytujú odborné poradenstvo týkajúce sa presadzovania ich práv duševného vlastníctva v Číne, juhovýchodnej Ázii, Latinskej Amerike a Indii alebo vo vzťahu k nim. Poradenské centrá okrem iných služieb ponúkajú aj poradenstvo z prvej ruky, odbornú prípravu v oblasti využívania a riadenia duševného vlastníctva v súvislosti s týmito cieľovými trhmi a podporu v oblasti duševného vlastníctva pre MSP z EÚ v rámci sprostredkovateľských podujatí relevantných pre cieľové trhy.

¹⁹ Albánsko, Arménsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Island, Kosovo, Moldavsko, Severné Macedónsko, Srbsko, Turecko a Ukrajina. Spojené kráľovstvo oficiálne vystúpilo z EÚ 31. januára 2020. Až do skončenia programu sa naďalej zúčastňovalo na akciách, ako je napríklad sieť EEN, no nebolo už viac súčasťou radiacích štruktúr.

²⁰ Tento prieskum sa vykonával od apríla 2021 do konca júna 2021 a odpovedalo naň 2 361 respondentov.

²¹ Prijímatelia EIC získali prostredníctvom týchto služieb osobitnú podporu pri realizácii svojich projektov a najmä inovatívne spoločnosti mohli vďaka nim posilniť svoje kapacity v oblasti riadenia inovácií.

Poradenské centrá zároveň spolupracujú s poradenskými centrami pre práva duševného vlastníctva financovanými z iných programov EÚ²². Poradenské centrá pre práva duševného vlastníctva v Číne, juhovýchodnej Ázii a Latinskej Amerike odpovedali spolu na 3 962 žiadostí o informácie a zorganizovali 440 školení alebo webinárov, na ktorých sa zúčastnilo viac než 6 500 účastníkov. Poradenské centrum pre práva duševného vlastníctva v Indii poskytovalo podobné služby a fungovalo na základe samostatnej zmluvy.

Centrum pre priemyselnú spoluprácu medzi EÚ a Japonskom

Centrum pre priemyselnú spoluprácu medzi EÚ a Japonskom podporuje priemyselnú, obchodnú a investičnú spoluprácu medzi EÚ a Japonskom a prispieva k hospodárskej diplomacii EÚ voči tejto krajine. Jednou z dôležitých služieb, ktorú toto centrum poskytuje, je „asistenčná služba DHP“, vďaka ktorej môžu spoločnosti z EÚ využívať výhody dohody o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a Japonskom²³. Počas dvojročného obdobia podporovaného z rozpočtu programu COSME na rok 2020 zorganizovalo centrum širokú ponuku webinárov vrátane 27 webinárov o DHP s celkovým počtom 1 478 účastníkov, 76 webinárov o Japonsku a vývoze do Japonska (s celkovým počtom 2 857 účastníkov), 11 webinárov o úspornejšej výrobe (s 502 účastníkmi) a webináre o kľúčových témach politiky EÚ. Okrem toho v tomto období pokračovalo vo vykonávaní svojho hlavného výmenného programu Vulcanus v Japonsku a asistenčnej služby na transfer technológií, poskytovalo analýzy politík a vypracovalo 33 správ o trhu. Osobitná správa Európskeho dvora audítorov o internacionalizácii MSP obsahovala pozitívne vyjadrenia o službách tohto centra, ktoré sa odvolávali najmä na kontinuitu a doplnkovosť jeho služieb, vysokú mieru spokojnosti klientov a dobrú spoluprácu so sieťou EEN²⁴.

Verejné obstarávanie

Prijalo sa niekoľko opatrení na posilnenie kapacít verejných obstarávateľov a vytvorenie nových príležitostí, aby sa MSP mohli zapojiť do dodávania inovatívnych, udržateľných a obehových výrobkov, služieb a prác pre verejný sektor. V apríli 2023 bola spustená platforma komunity verejných obstarávateľov (Public Buyers Community)²⁵, ktorá bola podporená z rozpočtu na rok 2020. Služi na podporu spolupráce desiatich skupín „veľkých nákupcov“, ktorí spoločne získavajú informácie o konkrétnych potrebách v oblasti obstarávania (vrátane umelej inteligencie a solárnych panelov). Vďaka schéme **spolufinancovania verejného obstarávania inovácií** môžu veľkí verejní obstarávatelia prostredníctvom dvoch prebiehajúcich projektov získať cenné skúsenosti v oblasti obstarávania inovácií pred ich komerčným využitím. V rámci týchto projektov si orgány prejdú jednotlivé fázy prípravy a vykonávania postupov verejného obstarávania inovácií a potenciálnych opakovaných činností. Jeden z týchto projektov sa zameriava na zdravotnícky sektor.

²² Medzinárodné poradenské centrum pre práva duševného vlastníctva v Indii (COSME), Európske poradenské centrum pre práva duševného vlastníctva (Horizont 2020), Africké poradenské centrum pre práva duševného vlastníctva (Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo) a program IP Key (GR TRADE) pre spoločné podujatia týkajúce sa duševného vlastníctva. Majú spoločné webové sídlo s indickým, európskym a africkým poradenským centrom a zúčastnili sa ako poskytovatelia odborných znalostí v oblasti duševného vlastníctva na medzinárodných misiách EU Gateway/Business Avenues (financovaných v rámci iniciatívy zahraničnej politiky) a misiách týkajúcich sa obehového hospodárstva (GR pre životné prostredie).

²³ Táto dohoda nadobudla platnosť 1. februára 2019. Pozri: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/japan/eu-japan-agreement/eu-japan-agreement-chapter-chapter_sk.

²⁴ Osobitná správa Európskeho dvora audítorov 07/2022: Nástroje internacionalizácie MSP: vysoký počet podporných opatrení, ktoré však nie sú v plnej miere súdržné ani koordinované. Táto správa sa vzťahovala na obdobie 2014 – 2020.

²⁵ [Domovská stránka | Public Buyers Community \(europa.eu\)](#).

2.3. Špecifický cieľ C: zlepšenie rámcových podmienok a zvýšenie konkurencieschopnosti

V nariadení o programe COSME sa uvádza, že orientačne 11 % z celkového rozpočtu na roky 2014 – 2020 by sa malo vyčleniť na zlepšenie rámcových podmienok a konkurencieschopnosti. V roku 2020 sa na tento cieľ prideliло 47,9 milióna EUR, čo predstavovalo 10,9 % celkového rozpočtu programu COSME.

Klastre

V rámci rozpočtu na rok 2020 sa podporili štyri opatrenia týkajúce sa klastrov: európska platforma pre spoluprácu klastrov, ktorá poskytuje celý rad služieb a nástrojov na podporu klastrov pri budovaní kapacít a vytváraní sietí, dve schémy na podporu internacionalizácie klastrov, z ktorých jedna bola venovaná odvetviu obrany a bezpečnosti²⁶, a európsky program excelentnosti klastrov, v rámci ktorého sa poskytovali služby na budovanie kapacít a schéma na krátkodobé výmeny medzi klastrami. V rámci schémy „Clusters Go International“ bolo udelených 12 grantov konzorciám, ktoré zastrešujú 64 klastrov a organizácií na podporu podnikania zo 17 krajín EÚ/krajín zúčastňujúcich sa na programe COSME. Niektoré z nich sa zameriavajú na ciele v oblasti klímy (pozri prílohu 4).

Keďže dĺžka týchto klastrových projektov bola vo všeobecnosti tri až štyri roky, mnohé z nich stále prebiehali aj v čase začiatku ruskej agresie na Ukrajine. Viaceré z týchto projektov poskytujú **podporu ukrajinským podnikateľom**. Európska platforma pre spoluprácu klastrov napríklad zaviedla **fórum klastrov EÚ na podporu Ukrajiny** na účely prepájania ponuky pomoci zozbieranej, overenej alebo potvrdenej prostredníctvom európskych klastrov so žiadosťami od ukrajinských partnerov. Európska platforma pre spoluprácu klastrov takisto uskutočnila prieskum s cieľom zachytiť signály prerušených dodávateľských reťazcov v teréne. Okrem toho v rámci projektu excelentnosti klastrov BRIGHT sa delegácia šiestich zástupkyň ukrajinskej aliancie klastrov (vzhľadom na vojnu išlo len o ženy) zúčastnila 5-dňovej výmeny pod názvom ClusterXchange.

Odvetvie cestovného ruchu, módného priemyslu a životného štýlu

S pomocou prebiehajúcich projektov v odvetví **cestovného ruchu** podporených z rozpočtu na rok 2020 môžu MSP zvýšiť mieru využívania digitalizácie, inovácie, nových technológií a inteligentného cestovného ruchu posilňovaním nadnárodnej spolupráce a najmä prepojení s nadnárodnými inovačnými ekosystémami. Súčasťou týchto projektov je priama finančná podpora MSP určená na ich odbornú prípravu a pomoc s prispôbením ich obchodných procesov. V súčasnosti prebieha deväť projektov so 73 partnerskými organizáciami v 25 krajinách²⁷. Niektoré z týchto projektov zároveň podporujú udržateľnosť a ciele v oblasti klímy.

Cieľom **projektu WORTH** financovaného z rozpočtu programu COSME na rok 2020 je posilniť inovačné kapacity a konkurencieschopnosť MSP v módnom priemysle a odvetví životného štýlu a pomôcť im s prechodom na klimatickú neutralitu a získaním vedúceho postavenia v digitálnej oblasti²⁸. Podporujú sa ním nadnárodné partnerstvá medzi dizajnéromi, MSP, výrobcami a poskytovateľmi technológií s cieľom vytvoriť inovačné a udržateľné podnikateľské nápady so zameraním na dizajn. Partnerstvá môžu využívať inkubačný

²⁶ Týmito projektmi sa podporuje cezhraničná a medzisektorová spolupráca medzi európskymi klastrami s cieľom vypracovať spoločnú stratégiu internacionalizácie a podporiť internacionalizáciu MSP mimo Európy.

²⁷ Albánsko, Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Čierna Hora, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Island, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Srbsko, Španielsko a Taliansko.

²⁸ Vrátane odvetvia módy a textilu, obuvi, kože a kožušín, nábytku/domácich dekorácií/interiérového dizajnu, šperkov a doplnkov.

program, finančnú podporu tretej strany (10 000 – 20 000 EUR), odborné poradenstvo, právne poradenstvo týkajúce sa duševného vlastníctva a podporu pri vytváraní sietí. V reakcii na prvú výzvu na vytváranie partnerstiev (financovaných treťou stranou) so zameraním na európsky Bauhaus bolo vybraných 65 partnerstiev. Súčasťou desaťmesačného inkubačného programu pre tieto partnerstvá bolo 975 hodín prispôbeného mentorstva, deväť workshopov (z toho päť online) a 52 modulov a seminárov so základným poradenstvom. V súčasnosti prebiehajú výberové konania pre druhú výzvu na vytváranie partnerstiev.

Podpora na posúdenie výkonnosti krajiny v rámci zásad iniciatívy „Small Business Act“ a stratégie MSP – administratívna dohoda so Spoločným výskumným centrom a prieskum Eurobarometer

So Spoločným výskumným centrom Komisie bola uzavretá dohoda o poskytovaní vedeckej podpory na posúdenie výkonnosti členských štátov EÚ pri vykonávaní zásad iniciatívy „Small Business Act“ a stratégie MSP. Spoločné výskumné centrum identifikovalo súbor indikátorov na základe desiatich rozmerov vymedzených v spolupráci s GR GROW a vykonalo súvisiace kontroly kvality údajov. Projekt bol spustený v roku 2020 a výsledky sa použili v rámci prehľadov preskúmania výkonnosti MSP pre jednotlivé krajiny a výročnej správy uverejnenej v júli 2021²⁹. Tieto prehľady a správy sa permanentne využívajú na usmerňovanie tvorby politík pre MSP.

Rýchly prieskum Eurobarometra o MSP z roku 2022, financovaný z rozpočtu programu COSME na rok 2020, sa zameriaval na **efektívne využívanie zdrojov a ekologické trhy**. Ďalšie informácie sa nachádzajú ďalej v bode 4.

Vyslanci pre MSP, zhromaždenie MSP a online odborné školenie v rámci webového samitu v Lisabone

V roku 2020 sa poskytli služby na zorganizovanie: i) štyroch stretnutí siete vyslancov pre MSP³⁰ (zástupcov vnútroštátnych správ členských štátov); ii) zhromaždenia MSP 2020 (virtuálne podujatie pre zainteresované strany s 984 delegátmi) a iii) online odborného školenia v decembri 2020 v rámci webového samitu v Lisabone s viac než 200 účastníkmi³¹. Na týchto podujatiach získali účastníci cenné usmernenia a rady na podporu tvorby politík pre MSP vrátane podpory pre sieť vyslancov pre MSP pri príprave výročnej správy za rok 2020 a odporúčaných opatrení³².

EU Open for Business – nový kompas pre MSP³³

V máji 2021 sa konalo úvodné a záverečné podujatie a šesť webinárov, ktoré boli financované z rozpočtu programu COSME na rok 2020 a ktorých cieľom bolo poskytnúť podnikom a zainteresovaným stranám praktické informácie o programoch EÚ a nástrojoch podpory v oblastiach, ako je duševné vlastníctvo, prístup k financiám, medzinárodný obchod a jednotný trh. Počet účastníkov jednotlivých webinárov sa pohyboval od 206 do 370, čím sa

²⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_sk.

³⁰ V júni 2020 (online so 46 účastníkmi), v októbri 2020 (online s 83 účastníkmi), v novembri 2020 (online počas zhromaždenia MSP so 67 účastníkmi) a v decembri 2020 (online so 72 účastníkmi).

³¹ Pôvodná plánovaná fyzická konferencia v Berlíne sa z dôvodu obmedzenia pohybu v dôsledku pandémie COVID-19 zmenila na virtuálne podujatie.

³² Súčasťou tejto správy je aj prehľad najnovších trendov vo výkonnosti MSP v Európe a odporúčané opatrenia <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/40291/download>. Správa bola predložená Rade pre konkurencieschopnosť v novembri 2020 (pozri: Rada pre konkurencieschopnosť Vnútroštrný trh a priemysel – Consilium europa.eu).

³³ https://commission.europa.eu/events/eu-open-business-new-compass-smes-2021-05-26_sk.

presiahol celkový cieľ 650 účastníkov, a v rámci prieskumu po podujatí sa o webinároch pozitívne vyjadrilo 80 % respondentov³⁴.

2.4. Špecifický cieľ D: podpora podnikania a podnikateľskej kultúry

V nariadení o programe COSME sa stanovuje, že na podporu podnikania a podnikateľskej kultúry by sa malo vyčleniť orientačne 2,5 % celkového rozpočtu na roky 2014 – 2020. V roku 2020 sa na tento cieľ minulo 3,6 milióna EUR³⁵ ³⁶, čo predstavovalo 0,8 % celkového rozpočtu programu COSME.

Zlepšenie digitálnych a podnikateľských kompetencií u dievčat a žien (ESTEAM)³⁷

Cieľom tohto projektu, podporeného z rozpočtu programu COSME na rok 2020, je posilniť digitálne a podnikateľské kompetencie dievčat a žien a zvýšiť ich sebavedomie. Projekt bude trvať do konca roka 2024. V máji 2022 sa konalo podujatie pre dievčatá s 203 účastníčkami a 15 lokálnych workshopov so zameraním na riešenie problémov, prípadovú štúdiu a cvičné prezentácie. Prvý festival pre ženy ESTEAM sa konal v júni 2022 a jeho súčasťou bola plenárna schôdza a workshopy na zlepšenie podnikateľských a digitálnych zručností. Do konca roka 2022 boli poskytované mentorské služby.

Misie európskej sociálnej ekonomiky

Misie európskej sociálnej ekonomiky nadväzovali na skúsenosti s úspešnou skúšobnou iniciatívou, ktorá sa uskutočnila v roku 2018. V rámci nadväzujúceho projektu, financovaného z rozpočtu programu COSME na rok 2020, sa zorganizoval rad workshopov za účasti širokého spektra zainteresovaných strán z oblasti sociálnej ekonomiky s cieľom vytvoriť medziregionálnu spoluprácu prostredníctvom zdieľania a opakovania najlepších postupov a medziregionálneho vzdelávania. Zapojilo sa 88 prijímajúcich organizácií z 27 krajín EÚ/krajín zúčastňujúcich sa na programe COSME. Zorganizovalo sa viac než 60 workshopov so zameraním na misie sociálnej ekonomiky, do ktorých sa zapojilo približne 2 500 účastníkov a uviedlo sa 350 príkladov osvedčených postupov. Súčasťou projektov bol aj súbor odporúčaní na zlepšenie regionálnej/lokálnej sociálnej ekonomiky a vytvorili sa v rámci nich príležitosti a stimuly pre budúce partnerstvá.

3. Podporné opatrenia a administratívne výdavky

Podporné opatrenia programu COSME sa financovali z rozpočtového riadka 02 02 01. V roku 2020 sa na podporné opatrenia pridelo 6,2 milióna EUR.

Zorganizovali sa konferencie a stretnutia so zainteresovanými stranami s cieľom diskutovať o výzvach, ktorým čelia rôzne priemyselné odvetvia. Medzi ďalšie podporné opatrenia patrila analytická práca, napr. štúdie na podporu tvorby politík a informačné nástroje poskytujúce praktickú podporu pre MSP.

Štúdia zameraná na **právnu ochranu obchodných tajomstiev v súvislosti s dátovým hospodárstvom**³⁸ poskytla cennú podporu pri tvorbe politiky z hľadiska toho, ako môže

³⁴ Na otázky „Inšpiroval vás webinár?“, „Vyvolá z vašej strany nejakú akciu?“, „Naplnil vaše očakávania?“, „Odporúčali by ste ho ostatným?“ odpovedalo 80 % respondentov (v priemere) „áno“ alebo „skôr áno“.

³⁵ Táto suma bola v roku 2020 nižšia, keďže sa v roku 2019 konala výzva Erasmus pre mladých podnikateľov.

³⁶ Okrem toho sa v roku 2020 prisúdila vyššia priorita finančným nástrojom (bolo na ne vyčlenených 66 % rozpočtu programu COSME, zatiaľ čo cieľová hodnota v priebehu programu bola 60 %). Z finančných nástrojov sa podporili aj ciele v oblasti podnikania.

³⁷ Ďalšie informácie sa uvádzajú na [webovej stránke projektu](https://eisma.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en) a vo videách z prvých dvoch festivalov ESTEAM (https://eisma.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en).

právna ochrana obchodného tajomstva pomôcť vytvoriť bezpečné prostredie pre výmenu údajov medzi podnikmi, najmä v strategických odvetviach európskeho dátového hospodárstva. Jej súčasťou je 13 prípadových štúdií s cennými príkladmi toho, ako podniky spravujú svoje obchodné tajomstvá. Mnohé ukazovatele tejto štúdie boli prekročené, ale vyskytli sa určité problémy v prechodných fázach (počet odpovedí na dotazníky bol nižší ako stanovený cieľ z dôvodu citlivosti údajov a vzhľadom na problémy súvisiace s ochorením COVID-19 boli potrebné určité úpravy harmonogramu).

Štúdia o spoločnostiach so strednou trhovou kapitalizáciou

Na rozširujúce sa podniky a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou sa nevzťahuje vymedzenie MSP ES³⁹, takže často bývajú vylúčené zo systému podpory pre MSP. Cieľom tejto štúdie bolo zhromaždiť informácie o spoločnostiach so strednou trhovou kapitalizáciou (štatistiky a informácie o osobitostiach spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou a prekážkach, s ktorými sa stretávajú pri podnikaní a rozširovaní) a posúdiť potenciálnu potrebu špecializovanej politiky na podporu týchto spoločností a zvýšenie ich schopnosti vytvárania pracovných miest. Záverečná správa bola uverejnená v novembri 2022⁴⁰ a poskytnutá príslušným zainteresovaným stranám.

Administratívne výdavky v roku 2020 predstavovali 3 % rozpočtu. Zahŕňali stretnutia odborníkov, informačné a komunikačné opatrenia a výdavky Komisie (GR GROW) v hodnote 3,3 milióna EUR, ktoré súviseli s IT sieťami a ďalšou technickou a administratívnou pomocou. Príspevok z rozpočtu programu na fungovanie výkonnej agentúry EASME predstavoval 9,9 milióna EUR.

4. Príspevok k plneniu cieľov v oblasti klímy, udržateľného rozvoja, digitalizácie a rodovej rovnosti

Ďalej sa uvádza stručná ukážka toho, ako program COSME prispieva k plneniu týchto cieľov, s príkladmi akcií zameraných na jednotlivé ciele. **Ďalšie informácie o tom, ako program prispieva k začleňovaniu týchto cieľov, sa uvádzajú v prílohe 4.**

Príspevok programu COSME k cieľu zohľadňovania problematiky zmeny klímy stanoveného pre všetky programy Komisie (celkovo 20 % rozpočtu EÚ na roky 2014 – 2020) sa odhadol na 25,6 milióna EUR (6 % pridelených finančných prostriedkov na rok 2020). Presné informácie o tom, ako väčšina opatrení programu COSME prispieva k zohľadňovaniu problematiky zmeny klímy nie sú k dispozícii⁴¹, mnohé projekty a opatrenia však venujú určitú pozornosť tomuto cieľu. Medzi názorné príklady patrí kapitálový nástroj pre rast, sieť Enterprise Europe Network, rôzne akcie na podporu klastrov vrátane ich internacionalizácie a projekt partnerstvo WORTH na zvýšenie konkurencieschopnosti a inovačnej kapacity MSP v odvetviach životného štýlu.

Uskutočnil sa aj rýchly prieskum Eurobarometra osobitne zameraný na efektívne využívanie zdrojov MSP a ekologické trhy a čoskoro bude dokončená **hodnotiaci tabuľka konkurencieschopnosti európskeho klimaticky neutrálneho priemyslu (CIndECS)**, vytváraná v rámci administratívnej dohody so Spoločným výskumným centrom. Táto práca

³⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-267469968>.

³⁹ [Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 týkajúce sa definície mikropodnikov, malých a stredných podnikov.](#)

⁴⁰ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>.

⁴¹ Súčasťou mnohých opatrení programu COSME bola do istej miery podpora cieľov týkajúcich sa klímy. Keďže to však bolo za každých okolností stanovené v rámci širšieho cieľa konkurencieschopnosti, vo všeobecnosti sa na klimatický prvok opatrení nevyčlenil žiaden samostatný rozpočet.

sa už premietla do viacerých významných politických iniciatív vrátane podporných správ Útvaru pre monitorovanie technológií čistej energie a aktu o emisne neutrálnom priemysle. Viac informácií sa uvádza ďalej v prílohe 4.

Mnohé opatrenia programu COSME **prispievajú k plneniu cieľov udržateľného rozvoja** stanovených v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj. Najmä sieť Enterprise Europe Network (EEN) a misie sociálnej ekonomiky prispievajú k plneniu cieľa udržateľného rozvoja 8 (dôstojná práca a udržateľný hospodársky rast). Cieľu udržateľného rozvoja 9 (inkluzívny a udržateľný priemysel, inovácia a odolná infraštruktúra) sa venuje sieť EEN, projekty excelentnosti klastrov a podporné opatrenia pre cestovný ruch (pozri aj časť o digitalizácii). Cieľu udržateľného rozvoja 12 (udržateľné modely spotreby a výroby) sa okrem iného venuje projekt WORTH pre odvetvia životného štýlu.

Niekoľko **opatrení programu COSME zároveň prispieva k plneniu cieľov digitalizácie**. Patria k nim projekty na podporu digitalizácie, inovácie a využívania nových technológií v odvetví cestovného ruchu a projekty v oblasti verejného obstarávania inovácií, ktoré majú orgánom pomáhať pri nákupe predkonkurenčných inovácií v oblastiach ako umelá inteligencia, ako aj klastrové projekty na podporu vzájomného obohacovania a výmeny skúseností v súvislosti s digitálnymi technológiami pre agropotravinársky, automobilový a textilný priemysel a odvetvie precíznej medicíny.

Hoci v nariadení o programe COSME nie je osobitne uvedený žiadny cieľ v oblasti **rodovej rovnosti**, opatrenia podporované z tohto programu rešpektujú zásady rodovej rovnosti a zohľadňuje sa v nich rodový rozmer. Cieľom projektu ESTEAM, ktorý sa spomína v bode 2.4, je podporiť digitalizáciu a podnikateľské kapacity, ako aj sebadôveru u dievčat a žien – podnikateľiek. K dispozícii sú aj určité údaje o prijímateľkách finančných nástrojov a projektových koordinátorkách.

5. Závery

Miera plnenia operačného rozpočtu pre záväzky a platby bola 99 %. Znamená to, že miera plnenia záväzkov je naďalej vysoká a poukazuje na zlepšenie plnenia operačných platieb v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Prístup k financovaniu bol kľúčovým cieľom, ktorým sa plnilo 66 % realizovaného rozpočtu. Nástroj na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME (LGF) umožnil finančným sprostredkovateľom, aby v roku 2020 naďalej poskytovali finančnú podporu MSP, ktoré boli vnímané ako rizikovejšie a ktoré mali ťažkosti pri získavaní dlhového financovania. Celkovo sa očakáva, že nástroj COSME LGF vygeneruje v priebehu trvania programu finančné prostriedky vo výške viac než 67 miliárd EUR. V prípade kapitálového nástroja pre rast (EFG) v rámci programu COSME údaje o investíciách do MSP nachádzajúcich sa vo fáze rastu a expanzie boli na dobrej ceste k dosiahnutiu pôvodných dlhodobých cieľov. Pri vykonávaní cieľov sa zohľadnili špecifické výzvy súvisiace s realizáciou tohto nástroja.

V rámci pracovného programu na rok 2020 sa pokračovalo v pokroku vo vykonávaní jedného z hlavných odporúčaní priebežného hodnotenia programu COSME: zamerať sa na väčšie strategické opatrenia a zároveň v rámci programu zachovať určitú flexibilitu na účel testovania nových nápadov. Hlavné iniciatívy, ako je sieť EEN, program Erasmus pre mladých podnikateľov a finančné nástroje, predstavovali 75 % rozpočtových záväzkov v rámci rozpočtu programu COSME na rok 2020.

V roku 2021 sa v rámci siete EEN (spolufinancovanej z rozpočtu na rok 2020) poskytli poradenské služby s pridanou hodnotou pre 37 925 MSP⁴², aby sa posilnila ich medzinárodná konkurencieschopnosť a udržateľnosť. Digitálne služby siete využilo 20 miliónov MSP. Sieť zároveň poskytla hodnotnú podporu MSP v priebehu krízy spôsobenej ochorením COVID-19, počas ktorej podľa potreby prispôbila svoje služby a modely ich poskytovania.

Mnohé ďalšie akcie v rámci programu sa vyznačovali dobrými výsledkami a kvalitou služieb. Centrum pre spoluprácu medzi EÚ a Japonskom napríklad poskytlo MSP široké spektrum služieb pri obchodovaní s Japonskom a v súvislosti s hospodárskou diplomaciou. Medzinárodné poradenské centrá pre MSP pre práva duševného vlastníctva poskytli MSP hodnotné rady, školenia a podujatia týkajúce sa duševného vlastníctva vo vzťahu k Číne, juhovýchodnej Ázii, Latinskej Amerike (vrátane 440 školení so 6 569 účastníkmi) a Indii.

MSP získali užitočnú podporu a pomoc pri inováciách a zlepšovaní ich konkurencieschopnosti a udržateľnosti aj vďaka menším akciám. V rámci prvej výzvy na vytváranie partnerstiev v rámci projektu WORTH pre módnny priemysel a odvetvia životného štýlu sa napríklad podporilo 65 partnerstiev medzi dizajnérmi, MSP, výrobcami a poskytovateľmi technológií prostredníctvom desaťmesačného inkubačného programu, ktorý zahŕňal 975 hodín prispôbeného mentorstva. V rámci pokračovania v tejto podpore boli zverejnené ďalšie výzvy na vytváranie partnerstiev. V spolupráci s verejnými obstarávateľmi vzniklo takisto viacero projektov zameraných na vytváranie nových príležitostí pre MSP, aby mohli dodávať inovatívne výrobky a služby pre verejný sektor.

V neposlednom rade bolo z programu financovaných niekoľko štúdií vrátane hodnotiacej tabuľky konkurencieschopnosti európskeho klimaticky neutrálneho priemyslu (CIndECS), štúdie o právnej ochrane obchodných tajomstiev v súvislosti s dátovým hospodárstvom a štúdie o spoločnostiach so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré priniesli cenné poznatky a spoľahlivú analýzu, ktoré sa použili na podporu tvorby politik.

Účinnosť programu COSME sa zároveň potvrdila pri pomoci MSP so zvládaním nových výziev. V rámci niekoľkých akcií a projektov podporených z rozpočtu na rok 2020 vrátane siete EEN boli spustené špecifické služby, ktoré pomáhali MSP vyrovnáť sa s problémami v súvislosti s krízou spôsobenou ochorením COVID-19. Mnohé projekty programu COSME trvajú 3 až 4 roky. Zopár prebiehajúcich projektov financovaných z rozpočtu na rok 2020 bolo od roku 2022 ovplyvnených **ruskou vojenskou agresiou na Ukrajinu**. V relevantných prípadoch bolo schválené predĺženie trvania týchto projektov s úpravami činností tak, aby sa zohľadnili krízové podmienky. Jedným z príkladov je projekt P2GREEN-EST, ktorého cieľom bolo pomôcť MSP z EÚ získať prístup k postupom verejného obstarávania mimo EÚ, pričom určeným cieľovým trhom bola Ukrajina⁴³. Pri niektorých projektoch programu COSME na rok 2020, ktoré ešte stále prebiehali na začiatku ruskej agresie na Ukrajinu, sa nedávno podarilo prispôbiť služby tak, aby pomohli podnikom z EÚ reagovať na súvisiace výzvy, ako sú problémy s dodávateľskými reťazcami, a poskytovali podporu pre ukrajinské podniky (pozri bod 2.3).

Došlo k optimalizácii prepojení s inými programami a fondmi EÚ. Nástroj COSME LGF napríklad získal ďalších 714 miliónov EUR vďaka záruke vo výške 1 miliardy, ktorú EIF poskytol Európsky fond pre strategické investície. Tieto prostriedky sa použili na podporu

⁴² Týmto MSP bola poskytnutá celá škála služieb prispôbených ich konkrétnym potrebám v rôznych časoch. Ústrednou súčasťou modelu poskytovania služieb siete EEN je nadviazanie dlhodobého vzťahu s MSP a ich podpora v strednodobom časovom horizonte s cieľom pomôcť im zvládnuť všetky problémy, výzvy a príležitosti, ktorým čelia.

⁴³ Keďže tento projekt bol vypuknutím vojny výrazne ovplyvnený, dohoda o grante bola zmrazená. Keď o niekoľko mesiacov došlo k prehodnoteniu situácie, dohoda o grante bola zmenená tak, aby zahŕňala ďalšiu cieľovú krajinu mimo EÚ, vďaka čomu sa mohli činnosti v rámci tohto projektu obnoviť.

MSP, ktoré mali v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19 problémy s likviditou. Sieť EEN vytvorila synergie s programom Horizont 2020, Európskou radou pre inováciu (EIC) a širokým radom programov a schém podpory EÚ. Objavilo sa aj niekoľko príkladov spolupráce s prebiehajúcimi alebo predchádzajúcimi projektmi programu COSME. Tie sa týkali najmä siete EEN, projektu WORTH a niekoľkých akcií v oblasti obstarávania.

Pokiaľ ide o opatrenia programu COSME prebiehajúce od roku 2020, bude sa pokračovať v monitorovaní, pričom osobitná pozornosť bude venovaná opatreniam, ktorých harmonogram bol zmenený v dôsledku ochorenia COVID-19, a prípadom, v ktorých boli identifikované špecifické problémy. Pravidelným monitorovaním sa zároveň zabezpečilo, že rozpočet bol prerozdelený na najúspešnejšie a najžiadanejšie činnosti. Zostatok z pracovného programu na rok 2020 vo výške 815 107 EUR sa napríklad pridelil projektom rezervného zoznamu pre výzvu v oblasti cestovného ruchu s cieľom podporiť zavádzanie digitalizácie, inovácií a nových technológií v tomto odvetví. Ďalším príkladom je prenos prostriedkov z nástroja COSME EFG do nástroja COSME LGF.

Skúsenosti získané v rámci tohto monitorovania takisto prispievajú k formovaniu opatrení na nasledujúce roky, najmä k práci na zabezpečení lepšej kontinuity hlavných opatrení⁴⁴ a k prebiehajúcej práci na príprave pracovného programu pre pilier MSP na rok 2024.

Celkovo sú opatrenia programu COSME pre rok 2020 na správnej ceste k dosiahnutiu svojich cieľov. Ciele mnohých opatrení sú už splnené a projekty, ktoré boli ovplyvnené krízou spôsobenou ochorením COVID-19, už znova napredujú. Opatrenia podporené v rámci programu naďalej pokračujú v podpore konkurencieschopnosti, rastu a zamestnanosti, zatiaľ čo pri mnohých projektoch v rámci programu, najmä v prípade siete EEN a opatrení na podporu klastrov, sa preukázalo, že dokážu reagovať na vyvíjajúce sa potreby MSP a flexibilne sa prispôbovať novým výzvam.

---

⁴⁴ Tieto opatrenia sú teraz podporované v rámci piliera MSP programu jednotného trhu. Konkrétne sieť EEN, program Erasmus pre mladých podnikateľov a spoločné iniciatívy v oblasti klastrov sú odteraz viacročné akcie, ktoré využívajú spolufinancovanie do roku 2024 s cieľom zabezpečiť lepšiu strednodobú kontinuitu týchto služieb. Pozri aj odsek 3 týchto záverov.

Príloha 1– Plnenie rozpočtu programu COSME na rok 2020
(všetky údaje sú uvedené v EUR)

Rozpočtový riadok		Závazky			Platby			
		všetky zdroje financovania			všetky zdroje financovania			
		Počiatkový rozpočet	Plnenie rozpočtu	Plnenie %		Prostriedky k dispozícii na platby	Uskutočené platby	Plnenie %
02 02 02	Prístup k financiám	290 041 750	290 041 750	100 %		333 931 327	328 837 656	98 %
02 02 01	Prístup na trhy, podnikateľské prostredie a podnikanie							
	plnenie zo strany GR GROW	10 049 697	10 026 133	100 %		8 901 623	8 878 059	100 %
	poverená agentúra EASME	126 489 262	123 066 819	97 %		132 390 902	132 390 902	100 %
	Spolu	136 538 959	133 092 952	97 %		141 292 525	141 268 961	100 %
02 01 04 01	Administratívny rozpočet	3 619 046	3 333 968	92 %		3 619 046	1 033 829	29 %
02 01 06 01	EASME – administratívny (prevádzkový) rozpočet	10 330 544	9 916 195	96 %		10 330 544	9 916 195	96 %
	Celkový rozpočet	440 530 299	436 384 865	99 %		489 173 442	481 056 641	98 %

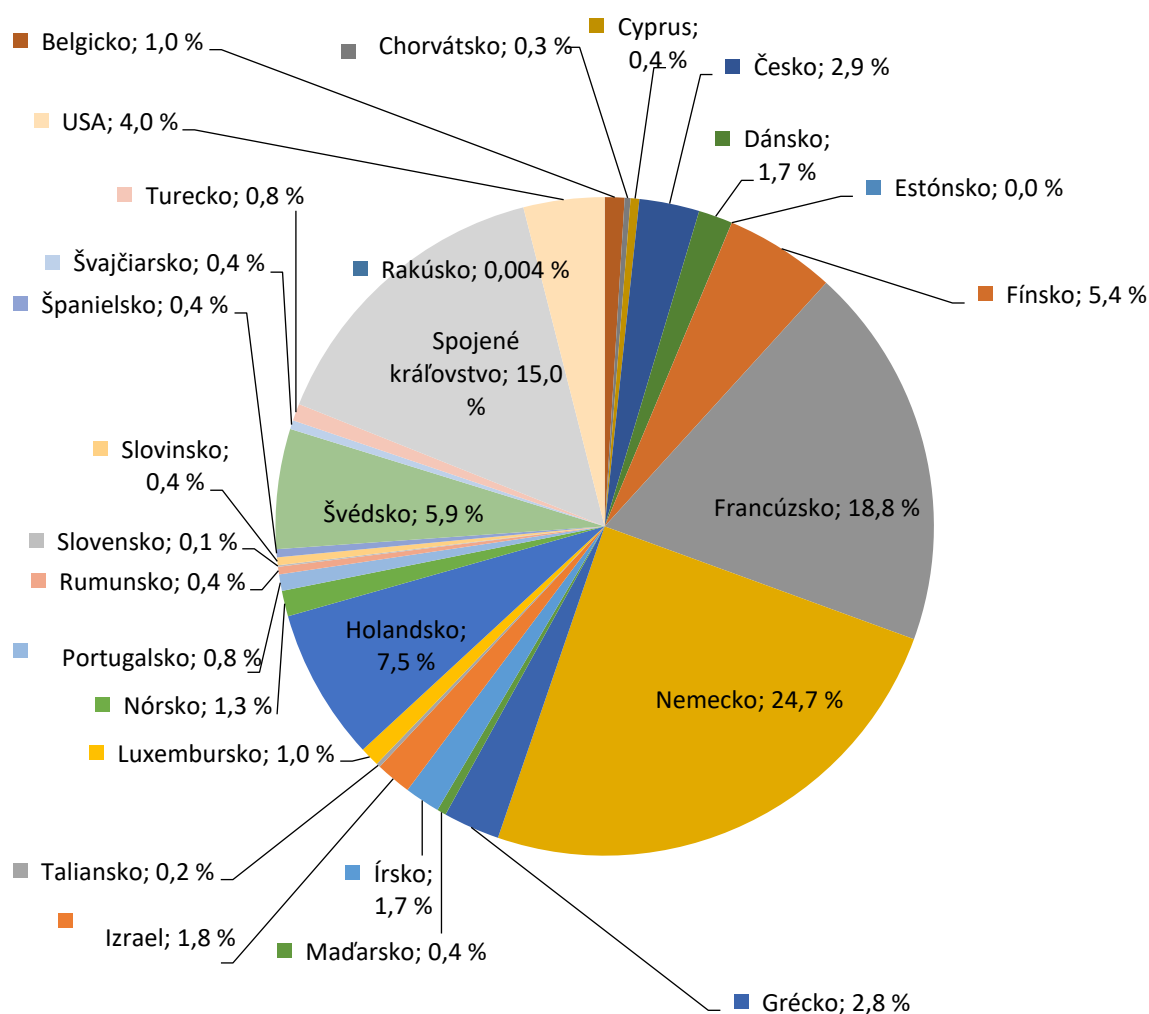
Príloha 2 – Informácie o krajinách

1. Finančné nástroje

V nasledujúcich grafoch je znázornené geografické rozloženie finančnej podpory, ktorú dostali MSP v jednotlivých krajinách. Informácie o krajinách sú kumulatívnym výsledkom vychádzajúcim zo všetkých záväzkov za obdobie 2014 – 2020. V prípade finančných nástrojov vzhľadom na spôsob ich vykonávania prispievajú k celkovým výsledkom ročné záväzky, ktoré sú založené na rozpočtoch viazaných aj v predchádzajúcich rokoch.

Kapitálový nástroj pre rast

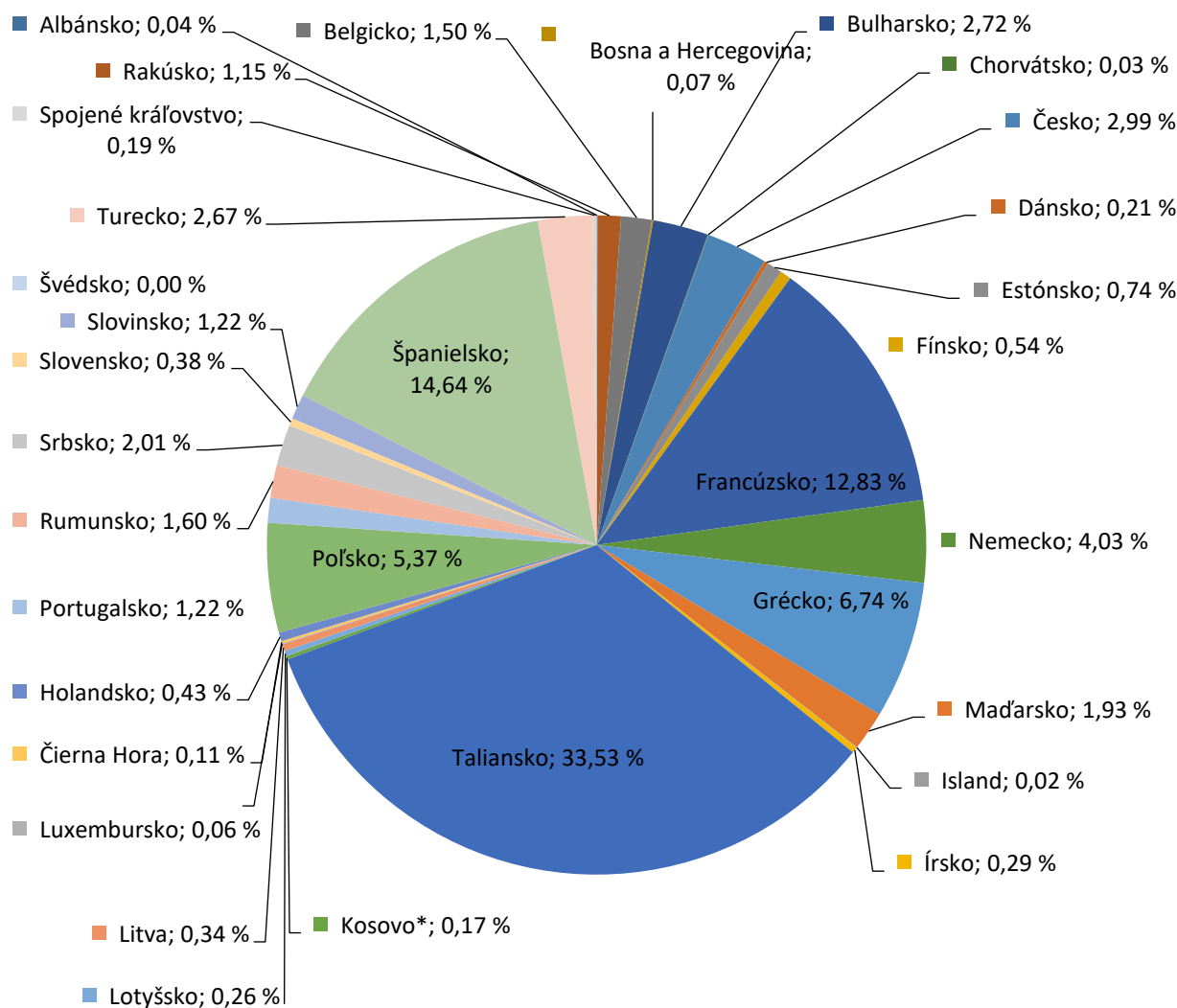
Na konci roku 2021 sa z rozpočtu programu COSME na roky 2014 – 2020 investovalo celkovo 2,6 miliardy EUR v 28 krajinách (25 % tejto sumy sa investovalo v Nemecku, 19 % vo Francúzsku a 15 % v Spojenom kráľovstve).

Nástroj na poskytovanie záruk za úvery

Geografická diverzifikácia

Do konca roka 2021 nástroj LGF poskytol záruky a protizáruky finančným sprostredkovateľom v 33 krajinách (v 26 členských štátoch a siedmich krajinách zúčastňujúcich sa na programe COSME). Umožnilo sa tak prerozdeliť finančné prostriedky vo výške 50 miliárd EUR pre viac než 800 000 MSP.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Účasť krajín na špecifických cieľoch 2 – 4 (prístup na trhy, zlepšenie rámcových podmienok a konkurencieschopnosti a podnikanie)

Pri výbere projektov v rámci programu COSME sa použili kritériá stanovené vo výzvach, s prihliadnutím najmä na relevantnosť, kvalitu a vplyv návrhov. Zohľadnený bol aj európsky rozmer. Projekty však neboli vyberané len na základe geografických kritérií.

Sieť EEN financovaná z rozpočtu na rok 2020 zahŕňala všetky členské štáty EÚ a poskytovala služby pre MSP vo všetkých regiónoch EÚ. Do programu sa zapojili aj členovia siete EEN na Islande a v pridružených krajinách. Hoci Spojené kráľovstvo oficiálne vystúpilo z EÚ 31. januára 2020, až do skončenia programu sa naďalej zapájalo do siete EEN, no nebolo už viac súčasťou riadiacich štruktúr.

Ako je znázornené v tabuľke, v prípade mnohých väčších akcií zároveň existovalo dobré rozloženie prijímateľov medzi rôzne členské štáty EÚ a ostatné zúčastnené krajiny.

Počet prijímateľov podľa krajiny pre štyri väčšie akcie programu COSME

Krajina	Excelentnosť klastrov	Cestovný ruch TOURINN*	Misie európskej sociálnej ekonomiky	Internacionalizácia klastrov (všetky sektory vrátane obrany)	Súčet pre tieto štyri akcie
Albánsko	0	1	0	0	1
Rakúsko	0	0	1	0	1
Belgicko	0	3	7	4	14
Bulharsko	2	2	1	2	7
Cyprus	0	1	0	2	3
Česká republika	3	1	1	0	5
Nemecko	5	3	2	2	12
Dánsko	3	1	1	3	8
Estónsko	2	0	1	1	4
Grécko	1	2	3	0	6
Španielsko	14	14	13	16	57
Fínsko	2	2	2	0	6
Francúzsko	7	2	5	14	28
Chorvátsko	0	5	3	0	8
Maďarsko	3	1	3	1	8
Island	0	1	0	0	1
Írsko	0	0	5	0	5
Taliansko	7	11	12	12	42
Lotyšsko	1	0	1	0	2
Litva	6	0	0	0	6
Luxembursko	0	0	0	0	0
Malta	0	1	1	0	2
Čierna Hora	0	1	0	0	1
Holandsko	2	1	5	2	10
Poľsko	4	1	3	3	11
Portugalsko	5	6	7	5	23
Rumunsko	4	2	1	2	9
Srbsko	1	4	1	1	7
Švédsko	2	0	2	1	5
Slovensko	0	1	0	1	2
Slovinsko	0	5	3	3	11

Turecko	1	0	3	0	4
UK	1	1	1	0	3
Spolu	76	73	88	75	312

V prípade prvých troch výziev v tabuľke (Excelentnosť klastrov, TOURINN* – podpora zavádzania digitalizácie, inovácií a nových technológií do cestovného ruchu prostredníctvom nadnárodnej spolupráce a budovania kapacít, a misie európskej sociálnej ekonomiky) pochádzali prijímatelia z takmer všetkých členských štátov EÚ a niektorí účastníci boli aj z Islandu a pridružených krajín. Projekty na internacionalizáciu klastrov zahŕňajú väčšinu členských štátov EÚ:

- excelentnosť klastrov: 76 partnerských organizácií z 22 členských štátov EÚ a ostatných štátov zúčastňujúcich sa na programe,
- podpora zavádzania digitalizácie, inovácií a nových technológií do odvetvia cestovného ruchu (TOURINN): 73 partnerských organizácií z 25 krajín,
- misie európskej sociálnej ekonomiky: 88 prijímajúcich organizácií z 27 členských štátov EÚ,
- internacionalizácia klastrov (aj vrátane akcie na internacionalizáciu klastrov pre MSP v sektore obrany): 75 prijímateľov z 18 členských štátov.

Všetky tieto štyri schémy mali výrazne vyššiu mieru účastníkov zo Španielska, z Talianska a v menšej miere z Francúzska a Nemecka. Tento trend však nemusí platiť pre všetky opatrenia programu COSME ani pre všetky ročníky programu. Bolo by užitočné túto skutočnosť ďalej preskúmať v rámci prebiehajúceho záverečného hodnotenia programu.

Rámček 1. Príklad projektu COSME EFG – Finnsiirto – Fínsko – strojové zariadenia

Spoločnosť Finnsiirto so sídlom v meste Lieto, východne od mesta Turku na juhozápade Fínska, podniká v oblasti predaja profesionálnych vysokozdvížných vozíkov a súvisiacej logistiky. Neustále sa snaží prichádzať s inováciami a drobnými zmenami, aby sa odlišila od konkurencie, a prispôsobuje sa pritom potrebám zákazníkov. „Vždy sa snažíme premýšľať o tom, čo by sme chceli, keby sme boli zákazníkmi,“ vysvetľuje Kalle Dahlman, obchodný riaditeľ spoločnosti Finnsiirto. Na začiatku predávali dovezené použité vysokozdvížné vozíky. Postupne sa namiesto predaja jednotlivých vozíkov začali zameriavať na ich prenájom a údržbu a začali rýchlo rásť.

Začali hľadať nového investora, ktorý by tento rýchly rast mohol financovať, a narazili na firmu Folmer, ktorá má súkromný kapitál zabezpečený prostredníctvom fondu EIF. „Po prvom stretnutí nám bolo jasné, že obe strany sú pripravené a vzájomne si veria.“ Vďaka investícii spoločnosti Folmer mohla spoločnosť Finnsiirto výrazne navýšiť svoje objemy, prijať viac zamestnancov, rozšíriť zásoby a vybudovať nové sídlo. „Získali sme oveľa silnejšiu pozíciu,“ uzatvára Kalle. Odvtedy spoločnosť naďalej rastie, pričom rozšírila svoje pôsobenie na Pobaltie so sídlom v Talline a kúpila dve ďalšie spoločnosti, Simeri a Suomen Telakone. Dokopy tak tvoria jednu z najväčších spoločností poskytujúcich strojové zariadenia vo Fínsku.

Ďalšie informácie – prípadová štúdia spoločnosti Folmer: Finnsiirto (Fínsko), strojové zariadenia – COSME EGF/EFIS (eif.org)

Rámček 2. Príklad projektu COSME LGF – GardenLiving – Fínsko – záhradníctvo a interiérový zelený dizajn

GardenLiving je inovatívna fínska záhradnícka firma, ktorá predáva záhradné produkty a poskytuje služby ako záhradná architektúra, interiérový zelený dizajn, údržba a revitalizácia záhrad. Jej predajne predstavujú atraktívny a inovatívny priestor, v ktorom si zákazníci môžu nakúpiť rastliny a záhradný materiál a poradiť sa s odborníkmi. Eva Wuite, zakladateľka a vedúca spoločnosti GardenLiving, má holandsko-fínsky pôvod a inšpiráciu čerpá z fínskej prírody a holandských trendov. Keď vypukol COVID-19, obmedzil sa pohyb a všetky objednávky záhradného tovaru sa hneď zastavili. No účty bolo treba zaplatiť, keďže už nakúpili zásoby na celú sezónu od apríla do októbra.

Spoločnosti GardenLiving sa prostredníctvom spoločnosti Finnvera podarilo získať úver so zárukou EÚ zabezpečený prostredníctvom fondu EIF: „Potrebovali sme mimoriadny úver na pokrytie tohto náročného obdobia. Pomohlo nám to vykryť rozdiel a zároveň sme mohli rozšíriť naše služby a pri zhoršujúcej sa druhej vlne urobiť plán elektronického predaja. Vďaka peňažnému toku sme mali viac času zareagovať.“ Eva je presvedčená, že podnik má do budúcnosti veľký potenciál. „Jednu vec vám môžem zaručiť, zelené riešenia vám prinášajú dobrý pocit,“ uzatvára.

Ďalšie informácie: [DOMOV | GardenLiving](#)

Rámček 3. Úspešný príbeh siete EEN – W•SENSE – Taliansko – bezkáblové siete inštalované pod vodou

V roku 2017 spoločnosť W•SENSE, založená v spolupráci s rímskou univerzitou Sapienza, vyvinula riešenie na zaručenie interoperability bezkáblovej siete inštalovanej pod vodou. Vzhľadom na originalitu tejto špičkovej technológie a vysoký dopyt začala spoločnosť W•SENSE rýchlo rásť. Zrazu potrebovala výrazne navýšiť pracovný kapitál, aby mohla realizovať prijaté zákazky. Napriek špičkovej technológii a vysokému dopytu im päť rôznych bánk odmietlo poskytnúť úver.

Spoločnosť W•SENSE sa obrátila na miestnu pobočku siete Enterprise Europe Network (EEN) v Unioncamere Lazio a využila poradenské služby siete EEN pre rozširujúci sa podnik. Sieť EEN okrem iného pomohla spoločnosti W•SENSE pripraviť spoľahlivý podnikateľský plán a získať bankový úver vo výške 500 000 EUR od jedného zo sprostredkovateľov systému záruk za úvery s podporou EÚ. Spoločnosť W•SENSE sa zúčastnila aj podujatí siete EEN zameraných na zlepšenie medzinárodných kontaktov.

Vďaka podpore siete EEN dokázala spoločnosť W•SENSE zvýšiť svoj obrat a vytvorila pracovné príležitosti v Taliansku aj v celej Európe. „Naša spoločnosť zdvojnásobila svoju veľkosť na 23 zamestnancov v troch európskych krajinách,“ hovorí Chiara Petrioli, výkonná riaditeľka spoločnosti W•SENSE. Majú teraz pobočky v Taliansku, Nórsku a Spojenom kráľovstve a získali viacročné zmluvy s kľúčovými zainteresovanými stranami zo sektorov akvakultúry, obrany, energetiky a životného prostredia. „Rýchlo rastieme a v nasledujúcich piatich rokoch očakávame kumulovanú ročnú mieru rastu okolo 70 %,“ hovorí Petrioli. „Stále využívame podporu siete.“

Ďalšie príklady projektov, zameraných najmä na klastre a cestovný ruch, ktoré podporujú digitalizáciu a ciele udržateľnosti, sa stručne spomínajú ďalej v prílohe 4.

1. Klíma

Mnohé akcie prispeli k plneniu cieľov zohľadňovania problematiky zmeny klímy. Ďalej v texte sa uvádza niekoľko príkladov:

Sieť **EEN** pomáha MSP riešiť výzvy súvisiace s klímou rôznymi spôsobmi. Pomáha im napríklad využívať inovácie na zvýšenie vlastnej energetickej efektívnosti a efektívnosti využívania zdrojov, a to znížením odpadu a minimalizáciou spotreby energie, čo im umožňuje znížiť uhlíkovú stopu. Súčasťou siete sú aj sektorové a tematické skupiny zameriavajúce sa na udržateľnú výstavbu, inteligentnú energiu, životné prostredie a obehové hospodárstvo. Viac ako 200 odborných obchodných poradcov siete EEN sa špecializuje na otázky súvisiace s klímou, ako je obehové hospodárstvo, inteligentná energia, udržateľná výstavba a ekologické technológie⁴⁵.

Prostredníctvom **kapitálového nástroja pre rast** v rámci programu COSME sa investovalo 6,7 milióna EUR do fondu rizikového kapitálu, ktorého činnosti sa zameriavajú na čisté technológie.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/intermediaries.pdf.

Počas celého programového obdobia nástroj COSME EFG umožnil investície vo výške viac než 62 miliónov EUR do MSP pôsobiacich v sektore energetiky a životného prostredia. Po skončení programového obdobia investície do tohto sektora ešte vzrástli.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/cosme-efg-implementation-update.pdf.

Rýchly prieskum Eurobarometra o malých a stredných podnikoch (MSP), efektívnom využívaní zdrojov a ekologických trhoch z roku 2022, financovaný z rozpočtu na rok 2020, skúma výkonnosť a akcie MSP zamerané na efektívnejšie využívanie zdrojov, prekážky, s ktorými sa stretávajú, a potenciál politických opatrení na urýchlenie ekologickej transformácie MSP. Eurobarometer sa používa pri tvorbe politik na podporu MSP pri ekologickej transformácii, v súlade s aktualizovanou priemyselnou stratégiou EÚ (aj vrátane spôsobov transformácie). Záverečná správa bola uverejnená v marci 2022: [MSP, efektívnosť využívania zdrojov a ekologické trhy – marec 2022 – prieskum Eurobarometra \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurobarometer/eurobarometer-94-2022-2023).

V rámci schémy **Clusters Go International** sa šesť z 12 projektov venuje témam súvisiacim so zmenou klímy. V prípade troch projektov sa odhaduje, že sa na ciele v oblasti klímy vynaloží celkovo 1,6 milióna EUR (40 % z celkového rozpočtu na tieto projekty):

- ESECA: projekt pre európske MSP v sektoroch **energie z obnoviteľných zdrojov a inteligentných sietí**, ktorý im má pomôcť vytvoriť spoločnú stratégiu internacionalizácie so spoločnými cieľmi voči subsaharskej Afrike,
- ICBuild: projekt na zvýšenie internacionalizácie pre **obehovosť v stavebnom prostredí**,

⁴⁵ Táto monitorovacia správa sa zameriava na služby siete EEN, ktoré sa spolufinancujú z programu COSME. Sieť EEN zároveň s podporou z programu Horizont 2020 poskytovala dodatočný, konkrétno definovaný súbor služieb (kľúčové služby riadenia účtov nástroja pre MSP, ako aj služby na posilnenie kapacity MSP v oblasti riadenia inovácií).

- EU Water4i SD: Európska iniciatíva zameraná na hospodárenie s **vodou** na podporu medzinárodného udržateľného rozvoja.

Okrem toho sa témam súvisiacim so zmenou klímy venujú aj nasledujúce projekty:

- REC-N-COMP: Európske **kompozity z recyklovaných materiálov a technológie na spracovanie produktov po skončení životnosti** na medzinárodnom trhu,
- H2Global: projekt zameraný na vybudovanie pozície Európy ako globálneho technologického a priemyselného lídra v oblasti **ekologického vodíkového hospodárstva**,
- AEWEN: projekt na vytvorenie siete medzi **Afrikou a EÚ so zameraním na vodu a energiu**.

Ďalšie informácie o všetkých týchto projektoch sú k dispozícii na platforme European Cluster Collaboration⁴⁶.

V apríli 2023 bola spustená **digitálna platforma iniciatívy Public Buyers Network**, ktorá bola podporená z rozpočtu na rok 2020. Táto platforma slúži na podporu spolupráce desiatich skupín „veľkých nákupcov“, ktorí spoločne získavajú informácie o konkrétnych potrebách v oblasti obstarávania (vrátane solárnych panelov). Odhaduje sa, že 40 % (400 000 EUR) z rozpočtu projektu (1 000 000 EUR) je venovaných opatreniam v oblasti klímy.

Štúdiá o spoločnostiach so strednou trhovou kapitalizáciou sa takisto týkala environmentálnej udržateľnosti, a to vrátane opatrení, ktoré spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou prijali na zvýšenie svojej environmentálnej udržateľnosti (zníženie spotreby energie, recyklácia atď.) a hlavných výziev, ktorým v tejto oblasti čelia.

2. Príspevok k plneniu cieľov udržateľného rozvoja

Mnohé projekty programu COSME prispievajú k plneniu viacerých cieľov udržateľného rozvoja. Napríklad:

Nástroj **iniciatívy pre zastavané prostredie** bol vyvinutý na podporu prechodu na udržateľnosť v stavebnom sektore a inkluzívneho zastavaného prostredia. Slúži na posudzovanie a monitorovanie vnútroštátnych reforiem a programov verejných investícií týkajúcich sa stavebníctva, ktoré uskutočňujú krajiny EÚ27 v rámci svojich národných plánov obnovy a odolnosti. Tento projekt prispieva k plneniu cieľa udržateľného rozvoja 1 (dostupné bývanie), cieľa udržateľného rozvoja 3 (kvalitné zastavané prostredie), cieľa udržateľného rozvoja 5 (rozvoj zručností), cieľa udržateľného rozvoja 7 (prepojenie s vlnou obnovy a inými iniciatívami), cieľa udržateľného rozvoja 8 a 9 (konkurencieschopnosť, inovatívnosť, produktivita a udržateľnosť stavebného priemyslu EÚ), cieľov udržateľného rozvoja 11 a 15 (zastavané prostredie), cieľa udržateľného rozvoja 13 (energetická účinnosť) a cieľa udržateľného rozvoja 16 (inštitucionálne reformy).

Hodnotiaca tabuľka konkurencieschopnosti európskeho klimaticky neutrálneho priemyslu (CIndECS), ktorá je opísaná ďalej v časti o cieľi udržateľného rozvoja 13, prispieva aj k plneniu cieľa 7 (dostupná a čistá energia) posudzovaním riešení v oblasti čistej energie a cieľa 9 (priemysel, inovácia a infraštruktúra) tým, že sa zameriava na zlepšovanie odolnosti infraštruktúry, posudzuje nové klimaticky neutrálne riešenia pre rôzne priemyselné ekosystémy a zameriava sa na nové a inovatívne riešenia.

⁴⁶ <https://profile.clustercollaboration.eu>

Cieľ udržateľného rozvoja 8 (dôstojná práca a udržateľný hospodársky rast)

Medzi príslušné opatrenia patria služby siete **Enterprise Europe Network**, ktorými pomáha MSP dosahovať udržateľný rast, rôzne opatrenia na podporu **klastrov** a **misie európskej sociálnej ekonomiky** (jedna z oblastí zamerania týchto misií boli lokálne alebo regionálne opatrenia na boj proti nezamestnanosti).

Cieľ udržateľného rozvoja 9 (inkluzívny a udržateľný priemysel, inovácia a odolná infraštruktúra)

Sieť **Enterprise Europe Network** podporovala MSP pri prechode na obehové obchodné modely a využívaní ekologickejších, energeticky účinnejších technológií. Sieť výrazne pokročila na ceste k zavedeniu plnohodnotných služieb udržateľnosti v rámci príprav na novú sieť od roku 2022⁴⁷.

Cieľ udržateľného rozvoja 9 bol podporený aj prostredníctvom rôznych opatrení pre klastre. Napríklad projekt **EVOLUTE** v rámci **európskeho programu excelentnosti klastrov** pomáha klastrom v automobilovom priemysle a priemysle pozemných strojov zvýšiť ich výkonnosť zlepšením zručností a prehĺbením odborných znalostí šiestich klastrov v Európe. Týmto projektom sa zároveň podporuje vykonávanie schémy ClusterXChange na uľahčenie medzinárodnej, sektorovej a medzisektorovej spolupráce medzi klastrami, MSP a veľkými organizáciami. Projekt tak pomáha spoločnostiam a zamestnancom pripraviť sa na budúce výzvy a **podporuje inovácie na dosiahnutie produktov a služieb svetovej úrovne**.

Projekty v rámci **strategických aliancií pre zavádzanie pokročilých technológií zo strany MSP na účely hospodárskej obnovy** sa takisto zameriavali na pomoc MSP pri zavádzaní technologických inovácií. **Projekt ReStartSMEs** podporený v rámci tejto výzvy, pomáhal výrobným MSP prispôbiť sa hodnotovým reťazcom a novému dopytu, ktoré spôsobilo ochorenie COVID-19.

Cieľ udržateľného rozvoja 12 (udržateľné modely spotreby a výroby)

Projekt WORTH na zvýšenie konkurencieschopnosti a inovácie MSP v odvetviach životného štýlu prispieva k plneniu cieľa udržateľného rozvoja 12. Druhá výzva na predkladanie návrhov na partnerstvá MSP bola zameraná na ekologickú a digitálnu transformáciu vrátane: obehového hospodárstva, efektívneho využívania energie a zdrojov, prechodu na udržateľnejšiu výrobu a spotrebu; sociálnej inovácie a sociálnej inklúzie a zníženia uhlíkovej stopy. Napríklad cieľom koncepcie kapsulového oblečenia Framiore je predĺžiť životnosť dámskeho oblečenia tým, že ponúka vysokokvalitné oblečenie, ktoré nevychádza z módy, spolu s funkciami na prispôsobenie a úpravu oblečenia a programom opráv a výmeny⁴⁸.

---

⁴⁷ To viedlo v roku 2022 k vytvoreniu poradcov pre udržateľnosť siete EEN. Od začiatku roka 2022 hodnotenie klientov siete EEN z radov MSP (východiskový bod na určenie toho, ktoré služby siete MSP potrebuje) zahŕňa celý súbor environmentálnych, sociálnych a hospodárskych aspektov. Udržateľnosť sa zohľadňuje vo všetkých službách siete EEN vrátane inovácií a prístupu k finančným prostriedkom. Tieto nové služby siete EEN zahŕňajú rôzne oblasti, ako je hospodárenie s vodami a odpadové hospodárstvo, využívanie čistej energie, monitorovanie ľudských práv a podávanie správ o ich dodržiavaní, práva pracovníkov, bezpečnosť a zdravie atď.

⁴⁸ https://worth-partnership.ec.europa.eu/projects/framiore-capsule-collection_en.

Aj niektoré prebiehajúce **projekty v oblasti cestovného ruchu** podporujú udržateľnosť a ciele v oblasti klímy, napríklad **projekt TourINN-act**⁴⁹.

Súčasťou **projektov na internacionalizáciu klastrov** sú aj modely udržateľnej spotreby a výroby v rôznych sektoroch vrátane spotreby energie a vody, inteligentných riešení na hospodárenie s vodou, energie z obnoviteľných zdrojov a inteligentných sietí.

Cieľ udržateľného rozvoja 13 (opatrenia v oblasti klímy)

Jedným z dôležitých opatrení je vytvorenie **hodnotiacej tabuľky konkurencieschopnosti európskeho klimaticky neutrálneho priemyslu (CIndECS)** s cieľom zhodnotiť konkurenčné postavenie EÚ v oblasti 28 klimaticky neutrálnych riešení. V tejto tabuľke sa identifikujú silné a slabé stránky všetkých riešení na základe desiatich konkrétnych kritérií. Vďaka výsledkom budú môcť tvorcovia politik na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ vytvárať cielenejšie podporné opatrenia. Finančné prostriedky EÚ vyčlenené na toto opatrenie (**430 000 EUR**) sú v plnej výške určené na plnenie cieľov v oblasti klímy. Výsledky projektu už prispeli k vytvoreniu nasledujúcich politických dokumentov, v ktorých sa na ne aj odkazuje:

- akt o emisne neutrálnom priemysle [COM(2023) 161, SWD(2023) 68 final] *Investment needs assessment and funding availabilities to strengthen EU's Net-Zero technology manufacturing capacity* (Posúdenie investičných potrieb a dostupnosti finančných prostriedkov na posilnenie výrobných kapacít EÚ v oblasti emisne neutrálnych technológií), s. 55, 74, 76, 103,
- akt o emisne neutrálnom priemysle [COM(2023) 161, SWD(2023) 68, s. 10],
- vydania správy o pokroku v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie za roky 2021 a 2022 [COM(2021) 952 final] – a doplnujúce dokumenty – a [COM(2022) 643 final],
- tabuľka **CIndECS** sa takisto premietla do mnohých správ Útvaru pre monitorovanie technológií čistej energie (https://setis.ec.europa.eu/publications/clean-energy-technology-observatory-ceto/ceto-reports-2022_en). Záverečná správa má byť predložená v septembri 2023.

Sieť EEN, projekt WORTH a iniciatívy pre zastavané prostredie takisto prispeli k plneniu cieľa udržateľného rozvoja 13 (pozri aj časť o opatreniach v oblasti klímy).

Sociálny rozmer cieľov udržateľného rozvoja

Niektoré akcie a projekty v rámci programu COSME zahŕňajú **sociálny rozmer** (opatrenia v oblasti sociálnej ekonomiky a opatrenia pre podnikateľky a iné špecifické skupiny podnikateľov). V prípade iných projektov a akcií v rámci programu COSME je sociálny rozmer začlenený do ich širších cieľov udržateľnosti a konkurencieschopnosti (napr. niektoré projekty v oblasti cestovného ruchu a spomínaný projekt WORTH). Prvá výzva na predkladanie ponúk na partnerstvá MSP v rámci projektu **WORTH** bola zosúladená s iniciatívou Nový európsky Bauhaus. K plneniu cieľov udržateľného rozvoja prispela zvýšením informovanosti a/alebo vývojom riešení prispievajúcich ku krajšiemu, udržateľnejšiemu a inkluzívnejšiemu prostrediu na život. Na sociálne ciele sa zameriava aj niekoľko klastrových projektov. Patrí k nim aj **projekt EXCELIVING v rámci schémy excelentnosti klastrov, ktorý sa zameriava na inteligentné, zdravé, vekovo prispôbené a udržateľné prostredie na život**. S pomocou tohto projektu

⁴⁹

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/31059643/101038173/COSME>

môžu klastre aktívne v týchto oblastiach prehodnotiť svoju stratégiu a vyvíjať nové služby, pričom projekt zároveň zaisťuje štúdie, návštevy, webináre a aktivity zamerané na vyhľadávanie partnerov v týchto oblastiach.

3. Príspevok k plneniu digitálnych cieľov

Viacere opatrenia podporujú digitalizáciu v spojení s inými cieľmi. Patria medzi ne klastrové opatrenia a výzva na digitalizáciu, inováciu a nové technológie v cestovnom ruchu prostredníctvom nadnárodnej spolupráce a budovania kapacít.

V rámci týchto výziev sa vyskytlo niekoľko jednotlivých projektov konkrétne venovaných digitalizácii. Napríklad **projekt v oblasti cestovného ruchu EU DigiTOUR** podporuje európske MSP v oblasti cestovného ruchu, ktoré zaostávajú v digitálnej transformácii, a posilňuje spoluprácu v ekosystéme cestovného ruchu s cieľom vyvinúť nové, inovatívne a inteligentné riešenia, produkty, služby, zručnosti a nové obchodné modely v oblasti cestovného ruchu prostredníctvom využitia **umelej inteligencie, internetu vecí, virtuálnej reality, rozšírenej reality a veľkých dát**. Maximálna výška grantu pre tento projekt je 999 963 EUR. Súčasťou projektu je deväť partnerských organizácií z piatich krajín (Chorvátsko, Nemecko, Slovinsko, Srbsko a Taliansko).

Ďalším príkladom je projekt v oblasti cestovného ruchu **EURO_EMOTUR**. V tomto projekte sa venuje osobitná pozornosť neuromarketingovým technikám s cieľom zlepšiť digitálnu povest' MSP a zvýšiť ich výkonnosť a kľúčové ukazovatele výkonnosti v krátkodobom aj dlhodobom horizonte. Tento prebiehajúci projekt s maximálnou výškou grantu EÚ 563 236 EUR má šesť partnerov v piatich krajinách (Belgicko, Fínsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko a Taliansko).

V rámci iniciatívy **Public Buyers Network** (zmluva o poskytnutí služby) jedna z desiatich skupín „veľkých nákupcov“ podporovaných **digitálnou platformou využíva umelú inteligenciu**. Táto platforma pomáha verejným obstarávateľom získavať spoločné informácie o konkrétnych potrebách obstarávania v tejto oblasti a pracovať na spoločných vyhláseniach o dopyte.

Cieľom projektu EPIX, ktorý je súčasťou schémy excelentnosti klastrov, je zvýšiť excelentnosť klastrov, ktoré sa zaoberajú témou inteligentných miest. Ďalší projekt v rámci schémy excelentnosti klastrov, MEDIC NEST, pracuje na vytvorení európskeho metaklastra v oblasti precíznej medicíny. Súčasťou projektu je schéma ClustersExchange určená na podporu vzájomného obohacovania a výmeny skúseností v oblasti digitálnych technológií. Existujú aj klastrové projekty zamerané na digitalizáciu v odvetviach, ako sú agropotravinárstvo (projekt AgriFoodX5.0), móda (projekt CLOTH) a automobilový priemysel a priemysel pozemných strojov (projekt EVOLUTE)⁵⁰.

4. Príspevok k plneniu cieľov uplatňovania zásady rodovej rovnosti

Hoci v právnom základe programu COSME nie je stanovené žiadne špecifické rodové hľadisko ani cieľ, tento rozmer sa zohľadňuje vo všetkých akciách.

⁵⁰ Ďalšie informácie o týchto projektoch sú k dispozícii na webovej stránke: <https://clustercollaboration.eu/>

V prípade nástrojov EFG a LGF sa rodový rozmer sleduje v rámci polročných analýz Európskeho investičného fondu. V poslednej analýze z roku 2020 sa ukázalo, že od roku 2019:

- takmer dva z desiatich MSP, ktoré dostávajú kapitálovú podporu prostredníctvom nástroja COSME EFG, majú aspoň jednu ženu na vedúcej pozícii,
- takmer každý štvrtý z desiatich MSP, ktoré získali podporu dlhového financovania prostredníctvom nástroja COSME LGF, má ženu vo funkcii výkonnej riaditeľky, generálnej riaditeľky alebo riaditeľky spoločnosti.

Jedna z akcií programu COSME bola výhradne zameraná na zlepšenie digitálnych a podnikateľských kompetencií u dievčat a žien (ESTEAM). Viac informácií sa uvádza v bode 2.4.

V sieti EEN je 57 % koordinátoriek a 43 % koordinátorov. Sieť EEN má okrem toho špecializovanú skupinu na podporu podnikateliiek a poskytuje služby v oblasti partnerstva a poradenské služby, ktoré sú osobitne prispôsobené ich potrebám.

Programom COSME sa zároveň vytvorili príležitosti pre podniky v odvetviach, ako je móda a sociálna ekonomika, ktoré sú známe tým, že priťahujú vysoký percentuálny podiel podnikateliiek.